

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10CoCsp/34/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123202884
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8123202884.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a sudcov JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Jany Jančíkovej, v sporovej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. X, XXX XX D., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku, Sov. hrdinov 163/66, IČO: 31954448, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpenému: Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, pobočka kancelárie a adresa pre doručovanie: Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 47 234 679, o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 24Csp/26/2023-90 zo dňa 29.9.2023 v spojení s opravným uznesením č.k. 24Csp/26/2023-96 zo dňa 25.10.2023, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v jeho napadnutej časti výroku I.

Žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 100,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa sa žalobou podanou na súde dňa 28.3.2023 domáhala voči žalovanému zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 1.200,- eur.

3. Okresný súd Prešov rozsudkom č. k. 20Csp/33/2022-35 zo dňa 1.8.2022 konanie o určenie, že úver poskytnutý na základe úverovej zmluvy č. 4109078686 zo dňa 21.9.2011 je bezúročný a bez poplatkov zastavil. Určil, že zmluvná podmienka uvedená v úverovej zmluve č. 4109078686 zo dňa 21.9.2011 v znení: „Neoddeliteľnou súčasťou tejto Úverovej zmluvy (ďalej iba „ÚZ“) sú Úverové podmienky (ďalej iba „ÚP“) spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. (ďalej iba „Spoločnosť“). Dolupodpísaný klient svojim podpisom potvrdzuje, že prevzal ÚP s kódom ITH211, je s nimi oboznámený, sú mu všetky ich ustanovenia zrozumiteľné, považuje ich za dostatočne určité a prejavuje súhlas byť viazaný týmito podmienkami. Klient ďalej potvrdzuje pravdivosť prehlásení uvedených pred textom úverových podmienok.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Ďalej určil, že zmluvná podmienka uvedená v Úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 21.9.2011, v znení: „Spoločnosť a klient podpísmi na tejto zmluve zároveň uzatvárajú c) dohodu o zrážkach zo mzdy, to všetko v rozsahu uvedenom pred textom úverových podmienok a v ÚP.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Žalovanému nárok na náhradu trov konania v časti určenia, že úver poskytnutý na základe úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 21.9.2011 je bezúročný a bez poplatkov nepriznal. Žalobkyni nárok na náhradu trov konania v

časti určenia neprijateľných zmluvných podmienok nepriznal. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22.9.2022.

4. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia je porušenie práva alebo povinnosti podľa osobitných predpisov slúžiacim na ochranu spotrebiteľa (napr. Zákon o ochrane spotrebiteľa, Zákon o spotrebiteľskom úvere, Zákon o finančných službách na diaľku, osobitné ustanovenia § 52 až 54 Občianskeho zákonníka). Keďže je nepochybné, vychádzajúc z právoplatného rozsudku vo veci sp. zn. 20Csp/33/2022, že zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky, čím boli porušené práva žalobkyne ako spotrebiteľky v zmysle Občianskeho zákonníka, je základ nároku na primerané finančné zadosťučinenie daný.

5. Keďže žalovaný preukázateľne porušil práva žalobkyne ako spotrebiteľa, súd považoval samotný nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie za dôvodný, a preto žalobe vyhovel, avšak iba sčasti. V danom prípade súd považoval za spravodlivé priznať finančné zadosťučinenie vo výške 100,- eur, ktoré je primerané povahe a rozsahu porušenia práv žalobkyne a ktoré zodpovedá svojmu účelu, teda poskytuje žalobkyni ako spotrebiteľovi primeranú satisfakciu a súčasne pôsobí dostatočne odradzujúco pre žalovaného, ktorého má „motivovať“ k tomu, aby sa v budúcnosti vyhol predkladaniu vadných zmlúv spotrebiteľom. V konaní bolo nepochybne preukázané, že zmluva predložená žalobkyni obsahovala neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré súd vyhlásil za neprijateľné. Žalobkyňa netvrdila a nepreukázala, že konanie žalovaného malo negatívne dôsledky na vznik jej nepriaznivej majetkovej ako aj sociálnej situácie v konkrétnom čase, súd prvej inštancie preto považoval za primeranú výšku primeraného zadosťučinenia 100,- eur.

6. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP a žalobkyni priznal náhradu trov konania v plnej výške napriek tomu, že jej nepriznal ňou požadovanú sumu primeraného finančného zadosťučinenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, pretože v danom prípade výška nároku závisela od úvahy súdu. Úvaha súdu sa týkala skutkových okolností, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku, pretože ten bol daný. Základná sadzba tarifnej odmeny advokáta sa vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

7. Proti rozsudku okrem výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a žalovanému priznal náhradu trov konania.

8. Odvolanie odôvodnil ustanovením § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ustanovením § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t.j. že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

9. Poukázal na to, že žalobkyňa podala prvú žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia už dňa 15.3.2023, konanie je vedené pod sp.zn. 13Csp/19/2023. Podkladom na vyplatenie primeraného finančného zadosťučinenia je vyhodnotenie úverovej zmluvy č. 4109078686 za bezúročnú a bez poplatkov a vyhlásenie neprijateľných zmluvných podmienok. V tomto konaní žaluje vyplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 1.200 eur. Až následne podala druhú žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia dňa 28.3.2023, ktoré je vedené pod touto aktuálnou sp.zn. 24Csp/26/2023. Podkladom na vyplatenie primeraného finančného zadosťučinenia je rovnako vyhodnotenie úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXX za bezúročnú a bez poplatkov a vyhlásenie neprijateľných zmluvných podmienok. Opäť je výška žalovanej sumy 1.200,- eur. Aktuálne teda prebiehajú dve totožné konania o vyplatenie primeraného finančného zadosťučinenia každé vo výške 1.200,- eur z rovnakého dôvodu a to vyhodnotenia úverovej zmluvy za bezúročnú a bez poplatkov, čím dochádza ku kolízií a vzniku prekážky litispendencie.

10. Žaloba o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverovej zmluvy a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok vedená pod sp.zn. 16Csp/17/2022 bola súdu doručená dňa 28.1.2022. Následne k nej žalovaný zaslal vyjadrenie zo dňa 4.3.2022, ktorým uznal nárok žalobkyne a žiadal rozhodnúť rozsudkom pre uznanie. Duplicitná žaloba o určenie bezúročnosti a bez poplatkovosti úverovej zmluvy a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok vedená pod sp.zn. 20Csp/33/2022 bola súdu doručená až 3.3.2022 a žalovaný k nej zaslal vyjadrenie dňa 21.3.2022, pričom už vtedy vzniesol námietku litispendencie. Žalovaný preto ani pri najlepšej možnej vôli nemal priestor na podávanie návrhu

na spájanie konaní, nakoľko v čase podania druhej duplicitnej žaloby už prezentoval vo svojom predchádzajúcom vyjadrení uznanie nároku. Preto nie žalovaný mal podávať návrh na spojenie konaní, ale mala to byť žalobkyňa, ktorá by podala jednu komplexnú žalobu so všetkými zmluvnými podmienkami, ktoré považuje za neprijateľné.

11. Primerané finančné zadostučinenie nemôže slúžiť neprimeranému finančnému obohacovaniu sa spotrebiteľov. Inštitút primeraného finančného zadostučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. V prípade všetkých súdnych konaní vyplývajúcich z úverovej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX už nejde o ochranu spotrebiteľa tak, ako bola myslená zákonodarcom, ale na vlastné neopodstatnené obohacovanie sa žalobkyne, čo nemožno vyhodnotiť za v súlade s podmienkami Civilného sporového poriadku.

12. Žalobkyňa navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

13. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

14. V odvolacom konaní bol preskúmaný len výrok napadnutého rozsudku, ktorým prvoinštančný súd žalobe žalobkyne čiastočne vyhovel, a preto výrok rozsudku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, ktorý výrok napadnutý nebol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol, a ako taký nadobudol právoplatnosť.

15. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania a nemožno mať pochybnosti ani o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie.

16. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejme z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

17. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadostučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

18. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadostučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

19. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

20. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti, ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku.

21. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

22. Vo veci sp. zn. 20Csp/33/2022 Okresného súdu Prešov sa žalobkyňa nedomáhala len určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, ale aj určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok. Vo vzťahu k nároku na určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru bolo konanie zastavené. Čo sa týka určenia neprijateľnosti dvoch zmluvných podmienok úverovej zmluvy zo dňa 21.9.2011 mala plný úspech. Uvedené priamo vyplýva z rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 1.8.2022 č.k. 20Csp/33/2022-35, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 22.9.2022. Ukončením konania vo veci sp.zn. 20Csp/33/2022 Okresného súdu Prešov bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyňu požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie.

23. Žalobkyňa si bez akýchkoľvek pochybností v inom súdnom konaní úspešne uplatnila právo na určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok voči žalovanému.

24. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od získavania plnení vyplývajúcich z neprijateľných zmluvných podmienok a jednak ho treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa nedopustí v takej intenzite. Aj keď zákon, ako to už bolo skôr konštatované, nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma, v prejednávanej veci k vzniku ujmy na strane žalobkyne bez akýchkoľvek pochybností došlo. Žalobkyňa aj s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20Csp/33/2022, v ktorom spochybňoval dôvodnosť žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, bola dlhodobo nedôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty, a to až do doby právoplatného skončenia konania vo veci 20Csp/33/2022 Okresného súdu Prešov. Prítom je zrejme, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý do zmluvy naformuloval neprijateľné zmluvné podmienky.

25. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané v prejednávanej veci je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 100,- eur, tak ako to určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý pri dojednávani úverovej zmluvy závadne konal. Žalobkyňa sa v tomto prípade úspešne domohla svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

26. Čo sa týka konania sp. zn. 13Csp/19/2023, ide o konanie, v ktorom si žalobkyňa uplatňuje nárok na primerané finančné zadosťučinenie vyplývajúci z judikovaného porušenia spotrebiteľských práv rozsudkom vydaným v základnom konaní sp. zn. 16Csp/17/2022. V predmetnom konaní sp. zn. 24Csp/26/2023 si uplatňuje nárok na primerané finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľských práv judikované rozsudkom vydaným v základnom konaní sp. zn. 20Csp/33/2022, pričom skutočnosť, že sa jedná o konania medzi totožnými sporovými stranami a z tej istej úverovej zmluvy, nemôže viesť k záveru o nutnosti iniciovania jedného spoločného konania, pretože ide o nárok z rozdielnych porušení spotrebiteľských práv, ako aj z iných právnych základov resp. titulov (rozsudkov). Námietať litispencie je preto nedôvodná.

27. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v jeho napadnutej časti výroku I. postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

28. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

29. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).